

KOMPRESÖR SEKTÖRÜ NOTU

Basınçlı havanın kullanım alanı, modern anlamda sanayi üretiminin var oluşundan itibaren her geçen gün genişlemektedir. Sağlık sektöründe, diş tedavilerinde kullanılan airatörlerden, otomotiv sektöründe montaj hatlarına, çok çeşitli iş makinelerinden, paketleme makinelerine kadar bir çok alt sektör avantajları nedeniyle basınçlı hava tercih etmektedir.

Ancak, sektör sadece sarfiyat amaçlı basınçlı havayı üreten kompresörler ile sınırlı değildir. Vakum pompaları, klimalarda ve buzdolaplarında kullanılan kompresörler, aracımızın lastiğini şişirmek için kullanılan basit pompalar, evlerde kullanılan davlumbazlar, büyük alışveriş merkezlerinin ve metro tünellerinin havalandırılmasını sağlayan turbo fanlar da sektör içinde yer almaktadır.

Bu açıklamadan da anlaşılacağı üzere sektör, gaz fazındaki bir maddenin çeşitli yöntemlerle sıkıştırılmasını sağlayan, diğer bir ifade ile gazın sisteme giriş ve çıkışında basınç farkı oluşturan veya gazın basıncını artırarak sıvı faza dönmesini sağlayan tüm makine ve ekipmanlar ile bunların aksam ve parçalarını kapsamaktadır. Dolayısıyla, bu metinde kompresör sektörü ifadesinden adı geçen makine ve ekipmanlar anlaşılmalıdır.

Harmonize Sistemde 8414 pozisyonunda tanımlanan sektör, tasarım ve üretim aşmasında, makine, elektrik-elektronik gibi ana mühendislik disiplinlerini bir araya getirmekte ve aynı zamanda yine bu mühendislik dalları tarafından imal edilen ara malı ve nihai ürünleri de bünyesinde toplayarak, genel imalat sanayi içinde önemli bir yer almaktadır.

Değişik nitelikte basınçlı havaya duyulan ihtiyaç, hava şartlandırma sistemlerinin de çok hızlı bir şekilde gelişimini ve değişimini zorunlu kılmıştır. Bu çerçevede, sadece basınçlı havayı üretmek değil, aynı zamanda belirli spesifikasyonlarda ve dar toleranslar içinde hava temini önem kazanmıştır. Basınçlı havanın, sıcaklığı, nemi, basıncı vb. özelliklerinin daha iyi kontrol edilebilmesi ile sektör çok farklı alanlara hizmet vermeye başlamıştır.

Kullanılacak yerin özellikleri itibarıyla, basınçlı gaz üreten sistemlerin boyutları, gürültü ve titreşim seviyeleri, sektörün ulaştığı ileri teknoloji ile istenilen limitler dahilinde belirlenebilmektedir.

Esas itibarıyla, yatırım malı niteliğinde makine ve ekipmanlar üreten sektör, hemen hemen tüm sanayi dalları tarafından kullanılan ve yine bir çok sanayi dalının ürünlerini içeren bir yapıda olması nedeniyle, sadece ülkemizdeki değil global ekonomik gelişmeler ile arz-talep dengesinde yaşanan değişikliklerden ciddi bir şekilde etkilenmektedir.

1. SEKTÖRÜN DÜNYADAKİ DURUMU

1.1. İHRACAT

Birleşmiş Milletler (BM) İstatistik Bölümü verilerine göre, 2006 yılında 46,4 milyar \$ olan kompresör sektörü toplam ihracatı %18,6 oranında artış göstererek 2007 yılında 55 milyar \$ değerini aşmıştır.

Dünya Kompresör İhracatı (1.000 \$)

SIRA	ÜLKE	2006	2007	Değişim %
1	ALMANYA	6.932.642	8.183.388	18,0
2	ÇİN	4.597.472	5.842.689	27,1
3	A.B.D.	5.052.337	5.323.414	5,4
4	JAPONYA	4.434.548	5.136.625	15,8

5	İTALYA	4.108.387	5.051.661	23,0
6	FRANSA	2.641.996	2.918.172	10,5
7	İNGİLTERE	1.649.217	1.908.122	15,7
8	BELÇİKA	1.276.146	1.665.141	30,5
9	MEKSİKA	1.382.458	1.383.427	0,1
10	HOLLANDA	936.502	1.354.936	44,7
11	İSVİÇRE	1.071.099	1.309.605	22,3
12	GÜNEY KORE	948.697	1.117.488	17,8
13	BREZİLYA	895.344	999.452	11,6
14	TAYLAND	795.035	883.655	11,1
15	SİNGAPUR	795.501	870.298	9,4
16	MACARİSTAN	680.247	854.413	25,6
17	KANADA	716.783	840.806	17,3
18	HONG KONG	748.359	817.032	9,2
19	ÇEK CUMHURİYETİ	523.897	711.053	35,7
20	AVUSTURYA	525.800	660.084	25,5
	DİĞER ÜLKELER	5.694.898	7.190.409	26,3
	TOPLAM	46.407.365	55.021.870	18,6

Kaynak: BM İstatistik Bölümü ve TÜİK

2007 yılında 8,2 milyar \$ ihracat değerine ulaşan Almanya, sektör ihracatında ilk sırada yer almış, bu ülkeyi 5,8 milyar \$ ile Çin ve 5,3 milyar \$ ile ABD takip etmiştir. Türkiye ise, 2007 yılında gerçekleştirdiği 265 milyon \$ ihracat ile dünya sıralamasında 31. konumda yer almıştır. Kompresör ihraç eden ilk 20 ülke arasında en fazla ihracat artışını %44,7 ile Hollanda kaydetmiştir.

1.2. İTHALAT

2006 yılında 48,7 milyar \$ olan kompresör sektörü toplam ithalatı %18 oranında artış göstererek 2007 yılında 57,5 milyar \$ değerine ulaşmıştır.

Dünya Kompresör İthalatı (1.000 \$)

SIRA	ÜLKE	2006	2007	Değişim %
1	A.B.D.	7.506.520	7.730.016	3,0
2	ÇİN	4.009.633	3.952.730	-1,4
3	ALMANYA	3.394.203	3.524.045	3,8
4	FRANSA	2.172.321	2.456.451	13,1
5	İTALYA	1.886.650	2.251.947	19,4
6	İNGİLTERE	1.551.326	1.958.816	26,3
7	MEKSİKA	1.882.813	1.910.919	1,5
8	GÜNEY KORE	1.444.606	1.882.909	30,3
9	JAPONYA	1.411.301	1.591.573	12,8
10	İSPANYA	1.248.523	1.548.358	24,0
11	KANADA	1.725.766	1.479.706	-14,3
12	HOLLANDA	913.511	1.278.081	39,9
13	BELÇİKA	922.280	1.223.911	32,7
14	RUSYA	895.580	1.041.897	16,3
15	SUUDİ ARABİSTAN	554.647	1.037.036	87,0
16	HİNDİSTAN	476.144	937.380	96,9
17	POLONYA	745.087	935.707	25,6
18	TAYLAND	815.592	915.146	12,2
19	AVUSTURYA	650.793	913.220	40,3
20	TÜRKİYE	664.336	874.454	31,6
	DİĞER ÜLKELER	13.859.537	18.026.254	30,1

TOPLAM	48.731.169	57.470.556	17,9
--------	------------	------------	------

Kaynak: BM ve TÜİK İstatistik Bölümü

2007 yılında gerçekleştirdiği 7,7 milyar \$ ithalatı ile ABD, dünya genelinde kompresör sektöründe ithalat yapan ülkeler arasında lider konumunu korumuştur. ABD'yi 3,9 milyar \$ ile Çin ve 3,5 milyar \$ ile Almanya takip etmiştir.

2007 yılında, dünya genelinde önemli ülkelerin kompresör ithalatlarındaki artışlar incelendiğinde; %96 ile Hindistan'ın ilk sırada yer aldığı ve bu ülkeyi Suudi Arabistan (%87) ile Avusturya'nın (%40,3) takip ettiği görülmektedir. En büyük düşüş ise %14,3 ile Kanada'da gözlenmiş, ayrıca Çin Halk Cumhuriyeti'nin kompresör ve aksamaları ithalatı da %1,4 oranında azalmıştır.

2007 yılında dünya sektör ithalatında %1,5 pay alan Türkiye ise 875 milyon \$ değerinde ithalat gerçekleştirerek 20. ülke konumunda yer almıştır.

2. SEKTÖRÜN TÜRKİYE'DEKİ DURUMU

Ülkemizde bazı büyük ve orta ölçekli firmalarda üretim CNC tezgahlara dayanmaktadır. Üretim hatları minimum stok, maksimum işçi verimi/sürekli kalite kontrole göre düzenlenmektedir. Kapasite ve üretim miktarları giderek artmaktadır. Ancak, üretim miktarları yine de Avrupa ülkelerine oranla düşüktür. AR-GE çalışmaları başlatılmış olup, ürün geliştirme-planlama süreklilik kazanmıştır. Devlet desteği ile ar-ge yapan bazı kuruluşlar, ar-ge kadrolarını kurmakta ve geliştirmekte, üniversiteler ve TÜBİTAK ile işbirliği yapmakta ve ortak çalışmalar sürdürülmektedir. Bu kuruluşlar akredite edilebilecek "test laboratuvarları" oluşturmakta ve ürünlerine gerekli sertifikaları (CE belgesi vb.)almaktadırlar.

2.1. İHRACAT

2006 yılında 190,4 milyon \$ ihracat gerçekleştiren kompresör sektörü, 2007 yılında genel makine ve aksamaları ihracat artış oranının üzerinde bir performans sergileyerek ihracatını %39 oranında artırmış ve 265 milyon \$ seviyesine yükseltmiştir.

Türkiye'nin 2006-2007 yılları Ocak-Aralık dönemindeki sektör ihracatı, ürün bazında incelendiğinde, 91,8 milyon \$ ile birinci sırada "hava, gaz pompası, kompresörü, vantilatör vb. aksam parçaları" kaleminin yer aldığı, bu ürünü 53 milyon \$ ile "aspiratörlü davlumbazlar" ve 32,7 milyon \$ ile "soğutma cihazlarında kullanılan hermetik/yarı hermetik kompresörler(gücü 0,4 kw'i geçen)" grubunun izlediği görülmektedir.

Türkiye'nin Kompresör İhracatı (2007 yılı Ocak-Aralık dönemine göre değer sıralı)

G.T.İ.P. 8	TANIM	OCAK-ARALIK-\$			OCAK - EKİM \$		
		2006	2007	Değişim %	2007	2008	Değişim %
84149000	HAVA, GAZ POMPASI, KOMPRESÖRÜ, VANTILATÖR VB. AKSAMI, PARÇALARI	63.901.112	91.848.688	43,7	74.052.282	88.308.283	19,3
84146000	ASPIRATÖRLÜ DAVLUMBAZLAR; EN BÜYÜK YATAY KENARI <= 120 CM.	39.316.145	52.997.538	34,8	41.977.795	57.803.098	37,7

84143081	SOGUTMA Cihazlarında kullanılan hermetik/yarı hermetik kompresör; Gücü 0, 4 kW.ı geçen	20.746.956	32.668.359	57,5	28.160.743	35.756.128	27,0
84148075	DÖNER HAREKETLİ, ÇOK SAFTLI, VIDALI KOMPRESÖR	16.700.550	23.935.523	43,3	19.415.041	25.780.929	32,8
84145980	DİĞER FANLAR	7.157.162	11.310.963	58,0	8.590.444	19.011.172	121,3
84148080	DİĞER HAVALANDIRMA Cihazları	8.172.079	10.758.888	31,7	9.160.256	9.662.113	5,5
84145100	VANTİLATÖRLER-ASPIRATÖRLER-GÜÇ=<125W, ELEKTRİK MOTORLU	10.383.835	8.148.698	-21,5	6.796.625	5.999.097	-11,7
84145940	SANTRİFÜJLÜ FANLAR	2.232.437	5.243.315	134,9	4.639.771	6.770.170	45,9
84143089	SOGUTMA Cihazlarında kullanılan diğerkompresör; Gücü 0, 4 kW.ı geçen	4.532.523	4.431.202	-2,2	4.224.249	3.305.167	-21,8
84145920	AKSIYAL FANLAR	2.723.669	4.183.060	53,6	2.892.672	4.604.807	59,2
84143020	SOGUTMA Cihazlarında kullanılan kompresör; Gücü 0, 4 kW.ı geçmeyen	1.413.987	2.828.724	100,1	2.659.103	2.371.726	-10,8
84148078	DÖNER HAREKETLİ, ÇOK SAFTLI, DİĞER KOMPRESÖR	2.055.127	2.517.246	22,5	2.185.262	1.637.902	-25,0
84144090	HAREKETLİ HAVA KOMPRESÖRLERİ; DAKİKADAKİ DEBİSİ>2 M3.	1.697.428	2.403.086	41,6	1.983.000	2.616.435	31,9
84141089	DİĞER VAKUM POMPALARI	2.548.926	2.268.153	-11,0	1.903.194	2.693.119	41,5
84148051	PISTONLU KOMPRESÖR; MONOMETRE BASINCI >15 BAR, DEBİSİ < 120 M3/H	1.529.997	2.265.155	48,0	1.902.371	2.163.125	13,7
84144010	HAREKETLİ HAVA KOMPRESÖRLERİ; DAKİKADAKİ DEBİSİ <2 M3.	2.000.873	1.975.498	-1,3	1.779.433	1.761.368	-1,0
84148073	DÖNER HAREKETLİ, TEK SAFTLI, VIDALI KOMPRESÖR	423.239	967.085	128,5	632.782	471.920	-25,4
84148022	PISTONLU KOMPRESÖR; MONOMETRE BASINCI <15 BAR, DEBİSİ < 60 M3/H	630.184	863.445	37,0	755.840	1.332.288	76,3
84148059	PISTONLU KOMPRESÖR; MONOMETRE BASINCI >15 BAR, DEBİSİ > 120 M3/H	593.975	830.865	39,9	700.948	760.383	8,5
84148011	TEK KADEMELİ TURBO KOMPRESÖR	503.903	602.575	19,6	499.533	1.607.251	221,8
84141025	DÖNER PİSTONLU, KAYAR KANATLI DÖNER, MOLEKÜLER VE RUTS TIPI POMPA	291.816	460.093	57,7	359.280	652.149	81,5
84148028	PISTONLU KOMPRESÖR; MONOMETRE BASINCI <15 BAR, DEBİSİ > 60 M3/H	200.489	339.688	69,4	240.632	329.516	36,9
84148019	ÇOK KADEMELİ TURBO KOMPRESÖR	156.455	212.335	35,7	179.713	553.745	208,1

84141081	DIFÜZYON, KRIYOSTATİK VE EMİCİ POMPALAR	174.004	200.773	15,4	179.038	174.837	-2,3
84141020	VAKUM POMPALARI; YARI İLETKEN ÜRETİMİNDE KULLANILMAYA MAHSUS	108.503	155.911	43,7	151.561	49.064	-67,6
84142080	EL/AYAKLA ÇALISTIRILAN EL POMPALARI	175.647	149.443	-14,9	135.894	287.044	111,2
84142020	EL/AYAKLA ÇALISTIRILAN BISIKLETLER VE MOTOSIKLETLER İÇİN EL POMPALARI	3.962	33.453	744,3	33.207	38.008	14,5
	TOPLAM	190.374.983	264.599.762	39,0	216.190.669	276.500.844	27,9

Kaynak: TÜİK

2007 yılında ihracatı 1 milyon \$ üzerinde olan ürünler içinde, 2006-2007 yılı Ocak-Aralık döneminde ihracat artış oranı açısından, ilk sırada %134,9 ile “santrifüjlü fanlar” kalemi yer almış, bu kalemi %100,1 ile “soğutma cihazlarında kullanılan kompresörler(gücü 0,4 kw’ı geçmeyen) ve %58 artış oranı ile “diğer fanlar” takip etmiştir.

Aynı dönemde ihracatında düşüş kaydedilen kalemler ise sırasıyla;

-elektrik motorlu vantilatörler-aspiratörler-güç=<125w (%-21,5)

-diğer vakum pompaları (%-11,0)

-soğutma cihazlarında kullanılan diğer kompresörler; gücü 0,4 kW’ı geçen (% -2,2) olmuştur.

2006-2007 yılı Ocak-Aralık dönemine göre daha az bir artış oranı ile 2007-2008 yılları Ocak-Ekim döneminde de sektör ihracatı yükselişine devam etmiş ve ilk 10 aylık dönem itibarıyla %27,9 artış kaydederek 276,5 milyon \$ değerine ulaşmıştır. Söz konusu dönemde genel makine ve aksamı ihracatımız ise %25,7 oranında artmıştır.

Ülkelere Göre Sektör İhracatı (2006-2007 yılı Ocak-Aralık dönemine göre değer sıralı)

SIRA NO	ÜLKE ADI	OCAK - ARALIK DÖNEMİ-\$			OCAK - EKİM DÖNEMİ-\$		
		2006	2007	Değişim %	2007	2008	Değişim %
1	ALMANYA	18.786.862	29.913.769	59,2	24.209.223	30.454.084	25,8
2	ROMANYA	20.669.896	25.353.670	22,7	21.589.034	25.993.422	20,4
3	RUSYA FEDERASYONU	17.829.163	24.969.794	40,1	20.458.754	29.633.546	44,8
4	İTALYA	6.285.785	24.844.353	295,2	19.786.088	26.494.639	33,9
5	BELÇİKA	11.625.777	16.340.385	40,6	13.152.910	17.827.948	35,5
6	A.B.D.	13.963.916	16.197.079	16,0	13.080.707	16.823.055	28,6
7	TUNUS	4.277.875	8.651.283	102,2	7.646.704	10.405.243	36,1
8	FRANSA	6.408.109	6.843.374	6,8	5.673.126	7.050.977	24,3
9	KOCAELİ SER. BÖLGE	11.676.907	5.709.730	-51,1	5.659.684	281.414	-95,0
10	İNGİLTERE	2.273.406	5.549.210	144,1	4.191.782	5.638.371	34,5
	DIĞER ÜLKELER	76.577.287	100.227.115	30,9	80.742.657	105.898.145	31,2
	TOPLAM	190.374.983	264.599.762	39,0	216.190.669	276.500.844	27,9

Kaynak: TÜİK

2007 yılında ülkelere göre sektör ihracatımız incelendiğinde, dünyanın en büyük kompresör ihracatçısı olan Almanya’nın 29,9 milyon \$ ile ihracatımızda ilk sırada yer aldığı ve bu ülkeyi 25,4 milyon \$ ile Romanya ve 25 milyon \$ ile Rusya’nın takip ettiği görülmektedir. 2007-2008 yılı ilk 10 aylık dönemde Almanya konumunu korumuş, Rusya 2., İtalya ise 3. sıraya yükselmiştir.

2006-2007 yılları Ocak-Aralık döneminde sektörün ihracatında en büyük payı alan ilk 10 ülke arasında ihracat artışı esas alındığında ise %295 ile İtalya’nın ilk sırada yer aldığı

görülmektedir. İtalya'yı %144 artış oranı ile İngiltere ve %102 artış oranı ile Tunus takip etmiştir. 2007-2008 yılı Ocak-Ekim döneminde ise en büyük artışı Rusya kaydetmiştir.

2.2. İTHALAT

2006 yılında 664 milyon \$ değerinde kompresör ve aksamaları ithal eden ülkemiz, 2007 yılında genel makine ve aksamaları ithalat artış oranını aşarak bu değeri 875 milyon \$ seviyesine yükseltmiş ve artış oranı %31,6 olarak kaydedilmiştir.

Türkiye'nin 2006-2007 yılları Ocak-Aralık döneminde ithal ettiği kompresör ve aksamaları, ürün bazında incelendiğinde, 228 milyon \$ ile birinci sırada "soğutma cihazlarında kullanılan kompresörler(0,4 kW'ı geçmeyen)" kaleminin yer aldığı, bu ürünü 165,6 milyon \$ ile "soğutma cihazlarında kullanılan hermetik/yarı hermetik kompresörler(0,4 kW'ı geçen)" ve 72,3 milyon \$ ile "hava, gaz pompası, kompresörü, vantilatör vb. aksamı, parçaları" grubunun izlediği görülmektedir.

Türkiye'nin Kompresör İthalatı (2007 yılı Ocak-Aralık dönemine göre değer sıralı)

G.T.İ.P. 8	TANIM	OCAK - ARALIK DÖNEMİ \$			OCAK - EKİM DÖNEMİ \$		
		2006	2007	Değişim %	2007	2008	Değişim %
84143020	SOGUTMA CİHAZLARINDA KULLANILAN KOMPRESÖR; GÜCÜ 0, 4 KW.I GEÇMEYEN	174.017.988	228.056.909	31,1	200.050.485	183.251.453	-8,4
84143081	SOGUTMA CİHAZLARINDA KULLANILAN HERMATİK/YARI HERMETİK KOMPRESÖR; GÜCÜ 0, 4 KW.I GEÇEN	121.574.284	165.583.279	36,2	147.203.716	199.586.881	35,6
84149000	HAVA, GAZ POMPASI, KOMPRESÖRÜ, VANTILATÖR VB. AKSAMI, PARÇALARI	61.480.796	72.267.542	17,5	63.031.737	67.149.251	6,5
84145980	DİGER FANLAR	47.774.219	53.854.662	12,7	42.610.696	43.060.545	1,1
84143089	SOGUTMA CİHAZLARINDA KULLANILAN DİGER KOMPRESÖR; GÜCÜ 0, 4 KW.I GEÇEN	32.338.461	45.519.998	40,8	37.270.043	43.817.410	17,6
84148080	DİGER HAVALANDIRMA CİHAZLARI	19.878.215	36.611.602	84,2	17.658.279	21.777.449	23,3
84145920	AKSIYAL FANLAR	18.574.853	36.367.182	95,8	30.268.460	40.542.902	33,9
84148075	DÖNER HAREKETLİ, ÇOK SAFTLI, VIDALI KOMPRESÖR	29.800.098	34.983.602	17,4	26.218.267	34.787.867	32,7
84148011	TEK KADEMELİ TURBO KOMPRESÖR	27.961.517	33.850.498	21,1	28.269.133	37.654.156	33,2
84145940	SANTRİFÜJLÜ FANLAR	22.904.227	31.839.496	39,0	26.291.451	33.328.551	26,8
84145100	VANTILATÖRLER-ASPIRATÖRLER-GÜÇ=<125W, ELEKTRİK MOTORLU	8.723.408	23.044.636	164,2	19.290.393	53.398.859	176,8
84146000	ASPIRATÖRLÜ DAVLUMBAZLAR; EN BÜYÜK YATAY KENARI <= 120 CM.	17.333.223	20.288.232	17,0	16.275.462	18.913.340	16,2

84141089	DİĞER VAKUM POMPALARI	13.656.753	18.796.555	37,6	14.719.341	18.201.187	23,7
84148078	DÖNER HAREKETLİ, ÇOK SAFTLI, DİĞER KOMPRESÖR	25.249.906	18.579.409	-26,4	16.660.510	19.591.967	17,6
84148019	ÇOK KADEMELİ TURBO KOMPRESÖR	5.541.803	15.620.442	181,9	12.660.277	13.722.038	8,4
84144090	HAREKETLİ HAVA KOMPRESÖRLERİ; DAKIKADAKİ DEBİSİ>2 M3.	9.048.132	15.558.200	71,9	13.197.672	11.582.696	-12,2
84148022	PISTONLU KOMPRESÖR; MONOMETRE BASINCI <15 BAR, DEBİSİ < 60 M3/H	5.718.696	4.721.261	-17,4	3.909.120	3.227.206	-17,4
84141025	DÖNER PİSTONLU, KAYAR KANATLI DÖNER, MOLEKÜLER VE RUTS TİPİ POMPA	2.802.909	3.572.738	27,5	2.590.963	3.871.051	49,4
84144010	HAREKETLİ HAVA KOMPRESÖRLERİ; DAKIKADAKİ DEBİSİ <2 M3.	1.887.099	2.674.061	41,7	1.968.603	2.237.761	13,7
84148059	PISTONLU KOMPRESÖR; MONOMETRE BASINCI >15 BAR, DEBİSİ > 120 M3/H	2.738.734	2.645.215	-3,4	1.999.920	6.692.745	234,7
84141081	DİFÜZYON, KRIYOSTATİK VE EMİCİ POMPALAR	5.071.266	2.385.347	-53,0	1.875.419	2.351.009	25,4
84148028	PISTONLU KOMPRESÖR; MONOMETRE BASINCI <15 BAR, DEBİSİ > 60 M3/H	2.049.625	2.171.973	6,0	1.799.678	4.057.255	125,4
84148051	PISTONLU KOMPRESÖR; MONOMETRE BASINCI >15 BAR, DEBİSİ < 120 M3/H	3.988.630	2.122.508	-46,8	1.884.879	2.520.599	33,7
84148073	DÖNER HAREKETLİ, TEK SAFTLI, VIDALI KOMPRESÖR	2.409.548	1.359.509	-43,6	1.279.127	1.276.157	-0,2
84142080	EL/AYAKLA ÇALISTIRILAN EL POMPALARI	1.023.187	911.117	-11,0	769.645	1.168.964	51,9
84141020	VAKUM POMPALARI; YARI İLETKEN ÜRETİMİNDE KULLANILMAYA MAHSUS	388.754	569.488	46,5	484.374	671.285	38,6
84142020	EL/AYAKLA ÇALISTIRILAN BİSİKLETLER VE MOTOSİKLETLER İÇİN EL POMPALARI	399.890	498.996	24,8	359.004	538.160	49,9
	TOPLAM	664.336.221	874.454.457	31,6	730.596.654	868.978.744	18,9

Kaynak: TÜİK Verileri

2007 yılında ithalatı 3 milyon \$ üzerinde olan ürünler içinde, 2006-2007 yılı Ocak-Aralık döneminde ithalat artış oranı açısından, ilk sırada %181,9 ile “çok kademeli turbo kompresörler” kalemi yer almış, bu kalemi %164,2 ile “elektrik motorlu vantilatörler-aspiratörler (güç=<125W)” ve %95,8 artış oranı ile “aksiyal fanlar” takip etmiştir.

Aynı dönemde ithalatında düşüş kaydedilen önemli kalemler ise sırasıyla; “döner hareketli, çok şaftlı, diğer kompresörler” (%26,4) ve “pistonlu kompresörler(manometre basıncı<15 bar, debi<60 m³/h)” (%17,4) olmuştur.

2007-2008 yılları Ocak-Ekim döneminde sektör ithalatı yükselişine devam etmiş ve ilk 10 aylık dönem itibarıyla %18,9 artış kaydederek 870 milyon \$'a yaklaşmıştır. Söz konusu dönemde genel makine ve aksamaları ithalatımız ise %10,2 oranında artmıştır.

Ülkelere Göre Sektör İthalatı(2006-2007 yılı Ocak-Aralık dönemine göre değer sıralı)

ÜLKE	ÜLKE ADI	OCAK - ARALIK DÖNEMİ \$			OCAK - EKİM DÖNEMİ \$		
		2006	2007	Değişim %	2007	2008	Değişim %
1	ALMANYA	106.605.636	139.469.525	30,8	113.907.991	133.418.710	17,1
2	ÇİN HALK CUMHUR.	83.079.486	134.179.456	61,5	116.402.640	164.731.003	41,5
3	İTALYA	77.198.444	96.012.320	24,4	78.560.617	102.949.296	31,0
4	BREZİLYA	54.323.920	56.442.376	3,9	51.610.615	27.532.774	-46,7
5	SLOVAK CUMHUR.	30.502.728	52.524.072	72,2	41.542.143	49.082.474	18,2
6	A.B.D.	23.860.800	41.807.115	75,2	21.925.476	38.119.196	73,9
7	BELÇİKA	34.315.155	39.982.345	16,5	34.193.358	37.903.597	10,9
8	GÜNEY KORE CUM.	35.130.188	33.867.511	-3,6	30.749.914	41.604.531	35,3
9	AVUSTURYA	19.961.157	33.435.197	67,5	28.975.532	31.829.095	9,8
10	FRANSA	26.121.161	31.853.386	21,9	25.316.420	49.039.263	93,7
	DİĞER ÜLKELER	173.237.546	214.881.154	24,0	187.411.948	192.768.805	2,9
	TOPLAM	664.336.221	874.454.457	31,6	730.596.654	868.978.744	18,9

Kaynak:TÜİK

2007 yılında kompresör ve aksamaları ithalimizde önemli yer tutan ülkeler arasında ilk üç sırayı Almanya (139,5 milyon \$), Çin (134,2 milyon \$) ve İtalya (96 milyon \$) almıştır.

2006-2007 yılları Ocak-Aralık döneminde sektörün ithalatında en büyük payı alan ilk 10 ülke arasında ithalat artışı esas alındığında; %75,2 ile A.B.D.'nin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. A.B.D.'yi %67,5 artış oranı ile Avusturya ve %61,5 artış oranı ile Çin Halk Cumhuriyeti takip etmiştir. Güney Kore'den yapılan ithalatta ise %3,6 oranında düşüş yaşanmıştır.

Kompresör ve aksamaları sektörünün 2007-2008 yılı Ocak-Ekim dönemi ithalatı incelendiğinde ise, ithalat artış oranının 2006-2007 yılları Ocak-Aralık dönemine göre ciddi şekilde düşerek %18,8'e gerilediği görülmektedir. Söz konusu dönemde gerçekleştirilen ithalatta değer açısından ilk sırayı alan Çin Halk Cumhuriyeti'ni, Almanya ve İtalya takip etmiştir.

DEĞERLENDİRME

2007 yılında Türkiye'nin kompresör ve aksamaları sektörü ihracatı, bir önceki yıla göre %39, ithalatı ise %31,6 oranında artış göstermiştir. Aynı yıl ülkemizin makine ve aksamaları sektörünün tamamının gerçekleştirdiği ihracat içinde yaklaşık olarak %2,9, ithalat içinde ise %3,8 pay alan sektörün söz konusu dönemde dış ticaret açığı %28,7 yükselmiş ve 609,9 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

2008 yılı Ocak-Ekim döneminde ise sektör ihracatı, geçen yılın aynı dönemine göre %27,9, ithalatı ise %18,9 oranında yükselmiş ve söz konusu dönemde dış ticaret açığı %15,2 artarak 592,5 milyon \$'a ulaşmıştır.

2006-2007 yılları Ocak-Aralık döneminde sektörün gerçekleştirdiği ithalat ve ihracat artış değerlerine göre, 2007-2008 yılları Ocak-Ekim döneminde ithalat ve ihracatın artış hızının azaldığı ve bununla birlikte dış ticaret açığının artış hızının da düştüğü gözlenmektedir.

Global finansal kriz nedeniyle geleneksel pazarlarda başlayan ciddi daralmaya rağmen, sektör 2008 yılının ilk 10 aylık döneminde de iyi bir ihracat artışı kaydetmiş ve 2007 yılının tamamında gerçekleştirilen rakamı aşarak ihracat potansiyelini ortaya koymuştur. Sektörün ihracat artış hızının, ithalatın artış hızından büyük olması bu potansiyelin diğer bir göstergesidir.

Diğer taraftan, hacim olarak gerçekleştirdiğimiz ihracatın 3 katından fazla ithalat yapıldığı dikkate alınır, ülkemizin bu alanda daha çok gayret sarf etmesi ve yerli üreticilerin rekabet güçlerini artıracak tedbirleri hayata geçirmesi gerektiği görülecektir.

Sektörün daha iyi bir konuma ulaşabilmesi için, standartlara uygun üretim yapan ve fiyat-kalite optimizasyonunu başarmış firmaların desteklenmesi, haksız rekabetin önüne geçilmesi, düşük kaliteli ve fiyatlı ürünlerin ülkemize girişinin engellenmesi gerekmektedir.

Böylece, sektörde kapasite artışı yaşanacak ve modernizasyon yatırımlarına ağırlık verilerek teknolojik gelişme hızlandırılacak, üreticiye yeni ürünlere yönelik AR-GE çalışması yapılabilmesi için fırsat verilecektir.

Kompresör üreticisi firmaların mali ve teknolojik düzeylerinin yükselmesine katkıda bulunmak amacıyla, uzun vadeli ve Avrupalı rakiplerimizin kullandıkları şartlarda kullanılabilir AB fonlarından kredi temin edilmesi ile teknolojik gelişme için AR-GE çalışmalarının daha etkin desteklenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Kompresör sektöründe dünyada söz sahibi olan AB'nin nispeten küçük ülkelerinde imalatçı sayısı hızla azalmaktadır. KOBİ'lerin kısa vadede büyük miktarlardaki üretimlerinin Türkiye'ye kayacağı tahmin edilmektedir. Ülkemizin ve firmalarımızın bu fırsatı çok iyi değerlendirmesi gerekmektedir.

Kontrol teknikleri ve otomasyon alanında çok büyük gelişmelerin yaşandığı ve uygulama alanlarının genişlediği süreçte, büyük öneme sahip basınçlı hava sistemleri, aksam ve parçaları üreten firmalarımızın, ülkemizin kronik sorunu olan yüksek faizden korunması ve makro düzeyde her kademedeki teknik eğitim düzeyinin yükseltilmesi önem arz etmektedir.

Tasarım ve imalatta büyük tecrübe kazanan, yedek parça ve satış sonrası destek dahil olmak üzere yüksek kaliteli hizmet sunabilen Türk kompresör sektörünün sermaye birikimini yükselterek, ölçek ekonomisine geçen firma sayısını artırmak, mevcut firmalarının daha güçlü yapıya kavuşmasını sağlamak ve fiyata dayalı rekabette kaçınmak için Türk Makine Sektörünün tamamının ulaştığı kalite düzeyinin etkin bir şekilde tanıtılması gerekmektedir. Bu kapsamda, "Kaliteli Türk Makinesi" sloganı ile yola çıkan ve çalışmaları Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından yürütülen TURQUM® projesi, global pazarlarda ve yurt içinde farkındalık yaratarak, 160'tan fazla ülkeye nihai ürün ile aksam ve parça ihraç eden kompresör sektörünün, tüm makine sektörü ile birlikte dünya markası olması yolunda çok büyük bir fırsat sunmaktadır.

Kaynaklar

- OAİB Pompa ve Kompresör Sektör Raporu
- İGEME Pompa ve Kompresör Sektör Raporu
- Türkiye İstatistik Kurumu
- PNEUROP
- International Trade Center